

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek				Osztályozás
					Tárgy 331.78
Szerző					Hely
	Cím <i>A cselédprobléma</i>				Idő "1912"
Forrás: <i>Pesti Napló</i>				Személy	
<i>Bp</i> (Hely)	<i>1912. IX. 8.</i> (Idő)	(Köt. v. füz.)	Oldalsz.	Helyszám	

12 Budapest, vasárnap

— A cselédprobléma. Budapesten, mint általában minden nagy városban, a legkomolyabb jelenségek közé iktatódott a cselédkérdés. Nem vétendő ez össze azzal a régi szószátyárkodással, amikor nagy csomó háziasszony egy rakáson, miután a kalapokról eleget beszéltek, végül is az örök témára iyukadnak ki, panaszkodván ez is, az is a cselédjéről. A kávé-uzsonnák már kimentek a divatból és Iharos-Berényben is zsurokat tartanak, ahol irodalomról, festészetről, színházról, sőt politikáról van szó. Ámde zsuron kívül, frakkos gentlemanok távollétében Pesten épp úgy, mint Berlinben, ha maguk közt vannak az asszonyok, ma már nem trécselve, nem pletykázó-modorban, hanem nagyon komolyan tárgyalnak a cselédek felől, illetve magáról az immár problémává fejlődött állapotról. Nánunk persze, noha itt válságosabb ez a probléma, mint a hogyan a lakás- és élelelem-kérdés is az, valami sajátos közöny, tán fásultság révén mégsem jut kifejezéshez. A mi közönségünkben nincs szolidaritás. A más bajával nem törődünk, csak a magunkéval: feledve, hogy a magunk baja mindnyájunké. A sokkal öntudatosabb berlini publikum bezzeg hallatja a szavát; nem pusztába kiáltó szó az, mert az illetékes hatóságok bizony megértik és nekigyürköznek csinálni valamit és mielőbb segíteni a bajon. A szakértők megegyeznek abban, hogy a gazda és szolgáltató közti viszonyt a régi alapokra fektetni már nem lehet. Elmúlt az idő, amikor a cselédség a lakomából megmaradt morzsákon tengődött. Jobbfajta cseléd, aki takaros, szorgalmas és ügyes, nem szegődik el olyan lakásba, ahol nincs számára tiszta, csinos kis szoba, melyben kipihen-

heti a nap fáradalmait. Azonkívül súlyt vet megfelelő táplálkozásra. Berlini árviszonyok szerint a minden igénynek megfelelő cseléd eltartása: a bérén, valamint külön szobácskájának a lakásbérben foglalt árán túl — naponta átlag egy márka hetvenöt pfennigbe, sőt két márkába kerül. A berlini statisztikai hivatal szerint a bérek az utolsó évtizedben átlag 30—40 százalékkal emelkedtek; fiatal, kezdő szobalányok 12—18, perfekt szakácsnék 25, legföljebb 30 márkát kapnak havonta. (Irigyelhetjük a berlinieket! Még ők panaszkodnak. Próbálnák meg erre mifelénk.) Megjegyzi továbbá a hivatalos vélemény, hogy a berlini cselédek létszáma csökkenésének okai három főcsoportra oszlanak, és pedig; a) a modern lakás kényelmi berendezései, meleg víz, porszívó-gép, gőzfűtés stb; b) a bérek emelkedése; c) az általános drágulás. Bizonyára kifelejtődött e szakvéleményből az egyik legfontosabb: a nőknek ipari pályára való tódulása, a hol önállóságot nyernek és többet kereshetnek. Az amerikai industrializmus csaknem teljesen kiküszöbölte a szolgáltató típusát. Házi cselédet tartani fényűzés, csak nagyon gazdagok engedhetik meg maguknak. Kifejlődött azonban egy új iparág: az órabéres cselédszolgálat. Telefonon lehet megrendelni, mint a messenger boyt, és negyedórás alapdíjakban jár ki neki a fizetés. Többnyire takarításra szokták használni. A csak polgári módu newyorki család tagjai maguk tisztítják ki cipőjüket. A mi a probléma másik, nem kevésbé fontos oldalát illeti, ez már nálunk (a hol az órabéres cseléd a távoli jövő ábrándja) a háziasszony ő nagyságára tartozik; mert a dolog természete szerint kettőn áll a vásár. A szolgáltató aránylag szerényebb díjazással is beéri, és esztendőig egy helyen marad szives-örömet

ha — emberségesen bánnak vele és nem csupán káromkodás formájában szólítják meg. Ha legalább vasárnaponként egy délutánt neki ajándékoznak. Ha a „tiz fillér vacsorapénz“ (!) ez a pesti specialitás, eltöröftetik. Ebből nem lehet jóllakni, miközben a nagyságos asszony az Operaházban szórakozik. A szükséges tekintély kockázata nélkül lehet bármely nagysága méltányos. Durva bánásmóddal csak önmagának árt. Karácsonykor egy olcsó, de takaros kötény többet ér, mint az árának a tizszere.